

HANDLINGSPLAN FOR BEDRE ENERGIMÆRKNING

Handlingsplan for bedre energimærkning

April 2015

Energistyrelsen
Amaliegade 44
1256 København K
Tlf.: 33 92 67 00
Fax: 33 11 47 43

E-mail: ens@ens.dk
www.ens.dk

ISBN: 978-87-93180-01-7

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING.....	4
KONKLUSION: KVALITETEN SKAL FORBEDRES	5
1. OVERSIGT OVER INITIATIVER FOR EN HØJERE KVALITET AF ENERGIMÆRKNINGER.....	7
2. GENNEMGANG AF HANDLINGSPLANENS 7 INITIATIVER	9
Initiativ A: Karantæne og krav om ny eksamen til konsulenter, der ikke gør deres arbejde ordentligt samt skærpet tilsyn	9
Initiativ B: Kort vej fra fejl til læring hos energikonsulenterne	10
Initiativ C: Dialog om yderligere kvalitetsindsats med energimærkningsfirmaer og interesseorganisationer	11
Initiativ D: Revision af regelgrundlaget	12
Initiativ E: Ny uddannelse med skærpede krav	13
Initiativ F: Forbrugervenlig energimærkeskala	14
Initiativ G: Brugertilfredshedsundersøgelse	15

Indledning

Energimærkeordningen har de seneste år oplevet stigende interesse fra forskellige interessenter. Navnlig forbrugeren har en interesse i ordningen, idet energimærket dels viser forbrugeren, hvor energieffektiv en ejendom er, dels viser, hvilke forbedringer der kan gøre ejendommen mere effektiv og dermed billigere i drift. Energimærket har dermed også fået betydning for ejendommens pris i forbindelse med handel. Der gennemføres mere end 50.000 energimærkninger årligt i Danmark.

Kvaliteten af energimærkningerne måles løbende af Energistyrelsen gennem stikprøvekontroller, der udføres af en uvildig kontrollant. Den seneste kvalitetsmåling for energimærkninger, der er udført i 2013 og 2014 viser, at cirka en tredjedel af de energimærker, der blev udtaget til stikprøve er forkerte. Dette tal finder Energistyrelsen utilfredsstillende. Der iværksættes derfor en række initiativer, der skal bringe kvaliteten af ordningen op på et niveau, som må forventes af forbrugerne. Disse initiativer, såvel kortsigtede som langsigtede, er beskrevet i denne handlingsplan.

Konklusion: Kvaliteten skal forbedres

Energistyrelsen udtrækker 0,25 % af årets indberettede energimærkninger til en ekstern markkontrol, hvor en anden energikonsulent, der er godkendt til arbejdet af Energistyrelsen, gennemgår bygningen og registrerer afvigelser. For 2013 og 2014 er der udført i alt 300 markkontroller, og de viser, at ca. 1/3 af energimærkningerne skulle have haft et andet energimærke end det, der blev tildelt. Energistyrelsen finder dette tal utilfredsstillende.

For kontrolsagerne fra 2013-2014 af bygninger ser fordelingen således ud:

Energimærke	Andel
Korrekt	66 %
Forkert	34 %

Tabel I: Oversigt over hvor mange procent af de kontrollerede energimærkninger, som var tildelt det korrekte energimærke, og hvor mange procent, som var tildelt et forkert energimærke (taget fra rapporten "Kvalitetstal for energimærkninger", april 2015)

Det skal dog bemærkes, at selv meget små afvigelser kan flytte et energimærke i de tilfælde, hvor det i forvejen ligger på vippen til en bedre eller dårligere værdi. Forbrugeren bliver i dag ikke oplyst, om det tildelte energimærke har været på vippen til en anden værdi, da det ikke fremgår af energimærkningsrapporten. For at imødekomme denne problemstilling, skal der derfor udvikles og implementeres et energimærke med en skala, som er mindre sårbar overfor grænseværdier, og som har flere nuancer i det beregnede energiforbrug, end modellen i dag har.

I "Håndbog for Energikonsulenter", som er regelgrundlaget for energimærkning, måles kvaliteten i forhold til, om der er fejl i det totale beregnede energiforbrug på mere end ± 10 %. Det er et skærpet krav i forhold til tidligere, da der indtil marts 2014 blev tilladt en afvigelse på op til ± 15 %.

For kontrolsagerne fra 2013-2014 af bygninger ser afvigelserne således ud:

Afvigelse på det bergende, totale energiforbrug	Andel
Mindre end +/- 10 %	66 %
Mindre end +/- 15 %	76 %

Tabel II: Oversigt over hvor mange procent af de kontrollerede energimærkninger som overholdt en toleranceafvigelse på enten ± 10 eller ± 15 % (taget fra rapporten "Kvalitetstal for energimærkninger", april 2015)

Også her viser der sig, at cirka 1/3 af energimærkningsrapporterne er uden for rammen af acceptable afvigelser. Dette finder Energistyrelsen ligeledes utilfredsstillende.

Ved sammenligning med resultaterne i kvalitetssikringsrapporten fra 2011 ses det dog også, at der er sket fremgang i den tekniske kvalitet af energimærkningerne. Som det fremgår i tabellen herunder, er der flere energimærkningsrapporter med ingen eller ubetydelige afvigelser, hvilket vil sige, at kontrollanten har tildelt energimærkningsrapporten mindst 90 point ud af 100 mulige.

Samlet opgørelse af pointgivning [%]	Ingen eller ubetydelige afvigelser (90-100 point)	Mindre afvigelser (75-89 point)	Afvigelser (50-74 point)	Flere afvigelser (0-49 point)
2011	12	44	32	12
2013-2014	26	32	31	11

Tabel III: Kontrollanterne giver de gennemgåede energimærkninger point fra 0-100 og pointfordelingen for de gennemførte markkontroller fremgår af tabellen (taget fra rapporten "Kvalitetstal for energimærkninger", april 2015)

Selv om der er sket et positivt ryk, ændrer det ikke på, at det samlede billede af kvaliteten viser, at der skal ske et kvalitetsløft af energimærkningen.

Det er energikonsulentens ansvar at udføre en korrekt energimærkning, mens Energistyrelsen gennem lovgrundlag, uddannelse og klar formidling skal sikre rammerne for, at forbrugeren kan få den ønskede værdi af energimærkninger.

Kigges der nærmere på, hvor fejlene begås, viser kontrollerne, at de almindelige udfordringer for energikonsulenterne primært angår:

- Beregning af de tekniske værdier i bygningers klimaskærm
- Opmåling af arealer og definering af omfanget af opvarmede/uopvarmede rum
- Anvendelse og indhentning af viden om de tekniske installationer i energimærkningen

Energistyrelsen har som følge af resultaterne fra kontrollerne af energimærkninger fra 2013 og 2014 sat skærpet fokus på følgende indsatsområder, som enten har øjeblikkelig virkning eller vil regulere energimærkningsordningens grundlæggende rammer:

Initiativer med øjeblikkelig effekt

- Karantæne og krav om ny eksamen til konsulenter, der ikke gør deres arbejde ordentligt samt skærpet tilsyn
- Kort vej fra fejl til læring hos energikonsulenterne
- Dialog om yderligere kvalitetsindsats med energimærkningsfirmaer og interesseorganisationer

Forbedringer af energimærkningsordningens grundlæggende set up:

- Revision af regelgrundlaget for energimærkning af bygninger
- Ny uddannelse med skærpede krav
- Forbrugervenlig energimærkeskala
- Brugertilfredshedsundersøgelse

1. Oversigt over initiativer for en højere kvalitet af energimærkninger

Energistyrelsen vil som følge af resultaterne fra markkontrollerne af energimærkninger fra 2013 og 2014 sætte skærpet fokus på syv initiativer. Tre af disse skal skabe en øjeblikkelig effekt på kvaliteten af energimærkningerne, mens de resterende fire har betydning for energimærkningsordningens grundlæggende set up.

Initiativer med øjeblikkelig effekt

A. Karantæne og krav om ny eksamen til konsulenter, der ikke gør deres arbejde ordentligt samt skærpet tilsyn.

Energistyrelsen vil give udtalelser og påtaler for alvorlige og gentagne fejl i energimærkninger til det ansvarlige energimærkningsfirma. En påtale bliver offentliggjort og fremgår ét år på www.mærkdinbygning.dk.

Som noget nyt indførte Energistyrelsen i januar 2015 mulighed for hårdere sanktioner i form af karantæne. Denne mulighed vil blive fuldt udnyttet og betyder, at firmaet skal sikre, at den ansvarlige energikonsulent får rettet op på sin viden ved efteruddannelse eller relevante kurser, før energikonsulenten igen kan udføre energimærkninger. Hvis fejlene er af særlig grov karakter, skal energikonsulenten tage hele uddannelsen igen. Fremover vil firmaet få frataget sin certificering, hvis det ikke overholder karantænereglerne.

En påtale medfører desuden, at der vil blive ført skærpet tilsyn med energimærkningsfirmaet, og at Energistyrelsen vil udtrække ekstra energimærkninger fra firmaet til kontrol.

B. Kort vej fra fejl til læring

Energistyrelsen vil fortsat udtrække controlsagerne på månedsbasis, men fremover træffe afgørelse i sagerne inden for max 3,5 måned efter udførelsen af markkontrollen og dermed sikre, at eventuelle sanktioner falder kort efter kontrollen. Dette forventes at have en præventiv såvel som en lærende effekt.

C. Dialog om yderligere kvalitetsindsats med energimærkningsfirmaer og interesseorganisationer

Det er energikonsulenterne, der gennemgår ejendommene og udarbejder energimærkningerne, og det er energikonsulenternes ansvar, at kvaliteten af deres arbejde er i orden. Energistyrelsen har derfor indkaldt branchen til en gennemgang af resultaterne fra kontrollerne. Energistyrelsen forventer, at branchen på baggrund af dialogen selv tager initiativer for at forbedre kvaliteten af de udarbejdede energimærkningsrapporter.

Forbedringer af ordningens grundlæggende set up:

D. Revision af regelgrundlaget

Energistyrelsen vil løbende gennemgå og revidere regelgrundlaget for udarbejdelse af energimærkninger, således at reglerne bliver klarere og ikke giver anledning til divergerende fortolkninger blandt energikonsulenter.

E. Ny uddannelse med skærpede krav

Energistyrelsen skærper kravene i uddannelsen og efteruddannelsen af energikonsulenter. Der bliver sat målrettet ind på at forbedre såvel undervisning som beståelseskrav i forhold til de typiske og mest alvorlige fejl og mangler, der ses i energimærkningsrapporterne.

F. Forbrugervenlig energimærkeskala

Den nuværende mærkeværdi, som vises i form af et bogstav, er en nem måde til at forklare og synliggøre en bygnings energiforbrug på. Men hvis en bygnings energiforbrug ligger på grænsen mellem to bogstaver, kan selv små udsving i energiberegningen føre til et forkert mærke. Derfor vil Energistyrelsen videreudvikle det nuværende energimærke, så det fremover er mindre sårbart overfor grænseværdier.

G. Brugertilfredshedsundersøgelse

Energistyrelsen vil gennemføre en undersøgelse, der skal vise brugernes tilfredshed med energimærkningen. Input fra brugerundersøgelsen skal benyttes fremadrettet i arbejdet med kvaliteten af energimærkning og formidlingen heraf. De vil indgå i uddannelsen af energikonsulenterne, fremtidige håndbogsrevisioner og andre steder i ordningen, hvor de kan skabe et kvalitetsløft.

På de følgende sider uddybes de stillede syv initiativer, der skal sikre en højere kvalitet af energimærkningerne.

2. Gennemgang af handlingsplanens 7 initiativer

Initiativ A: Karantæne og krav om ny eksamen til konsulenter, der ikke gør deres arbejde ordentligt samt skærpet tilsyn

I hver kontrolsag træffer Energistyrelsen efterfølgende afgørelse, om energimærkningsrapporten er en god og oplysende rapport, eller om der skal ske en berigtigelse af mærket eller sanktioneres yderligere. Energistyrelsen har i den forbindelse mulighed for at pålægge de certificerede energimærkningsfirmaer at berigtige fejl og mangler i energimærkningen, udtale sig til firmaet med kritik eller at påtale grove og gentagne fejl og mangler.

Energistyrelsen vil i kontrolsagerne fra 2013 og 2014 og fremover fuldt ud benytte muligheden for at give udtalelser og påtaler for alvorlige og gentagne fejl i energimærkninger til det ansvarlige firma. I januar 2015 indførte Energistyrelsen endvidere muligheden for hårdere sanktion i form af karantæne. De certificerende organer får kopi af afgørelserne fra Energistyrelsen og anvender herefter sanktionerne i deres audit overfor energimærkningsfirmaet. De certificerende organer kan vælge at indskrænke, suspendere eller helt tilbagetrække certificeringen.

I forhold til den fulde udnyttelse af sanktions- og især karantænemulighederne vil Energistyrelsen indgå i en tættere dialog med certificeringsorganerne, for at sikre at der bliver fulgt op. Herunder skal det sikres, at kravene til den interne kvalitetskontrol i energimærkningsfirmaerne overholdes, specielt iht. punkt 3.2 i "Energistyrelsens vejledning om energimærkning til virksomheder der udfører energimærkning af 30. januar 2015"¹. Kravet i vejledningen indebærer, at energimærkningsfirmaet skal sørge for, at energikonsulenter, der laver alvorlige og gentagne fejl, efteruddannes eller i grove tilfælde gennemfører hele uddannelsen og består eksamen på ny. I disse tilfælde er energikonsulenten i karantæne og energimærkningsfirmaet må ikke lade konsulenten udføre nye energimærkninger, før det er dokumenteret, at dennes kompetencer og viden er genoprettet.

Påtaler bliver tillige offentliggjort på www.mærkdinbygning.dk, når klagefristen på 4 uger er gået, og energimærkningsfirmaet ikke har valgt at påklage afgørelsen til Energiklagenævnet. Hvis energimærkningsfirmaet klager, vil påtalen blive offentliggjort, når der er truffet afgørelse i sagen og under forudsætning af, at påtalen fastholdes.

Energistyrelsen har endvidere besluttet, at føre skærpet tilsyn med de energimærkningsfirmaer, som får en påtale. Det kan fx ske ved yderligere kontrol af 5-10 af firmaets andre energimærkninger. Kontrollerne skal opfange de energimærkningsfirmaer, som laver gentagne fejl. Der vil være tale om ekstra kontroller, der holdes separat fra de tilfældige stikprøver, så der ikke sker en sammenblanding af de forskellige typer kvalitetskontroller. Energistyrelsen vil desuden undersøge, om de nuværende muligheder for at føre tilsyn er tilstrækkelige og hensigtsmæssige.

¹ <http://www.ens.dk/sites/ens.dk/files/forbrug-besparelser/byggeriets-energiforbrug/energimaerkning/certificering-virksomheder-udfoerelse/vejledningtilcertificering20150130.pdf>

Initiativ B: Kort vej fra fejl til læring hos energikonsulenterne

Stikprøvekontrollerne fra 2013 og 2014 er blevet udtaget løbende, og markkontrollerne er foretaget i umiddelbar nærhed til tidspunktet for udførelsen af den energimærkning, der skal kontrolleres. Samtlige kontrolsager forventes afgjort indenfor tre måneder fra offentliggørelse af handlingsplanen. Processen med afgørelse vil fremover ske med mere tidsnær forbindelse til den udførte markkontrol.

Tidsrummet mellem udførelsen af en energimærkning til kontrollen gennemføres skal fortsat være kort. Energistyrelsen vil fremover sikre, at afgørelsen af kontrolsagen samt udstedelsen af eventuelle sanktioner desuden sker indenfor rimelig tid efter markkontrollen.

Ved at gøre sagsgangen kortere, skal det sikres, at energimærkningsfirmaerne og deres energikonsulenter hurtigere lærer af deres fejl og efteruddannes eller i grove tilfælde gennemfører uddannelsen igen, så risikoen for gentagelse af specifikke fejl minimeres.

Initiativ C: Dialog om yderligere kvalitetsindsats med energimærkningsfirmaer og interesseorganisationer

I forbindelse med den seneste kvalitetssikringsrapport har Energistyrelsen indkaldt branchens interessenter og de kvalitetsansvarlige for energimærkningsfirmaerne til en drøftelse om resultaterne. I den forbindelse vil Energistyrelsen informere om de skærpede indsatsområder, som beskrevet i denne handlingsplan.

Ved mødet vil det blive drøftet, hvordan der kan sættes ind overfor energimærkningsfirmaer eller energikonsulenter, der udfører et utilfredsstillende arbejde, og branchen vil endvidere blive opfordret til at evaluere sig selv og tage ansvar for kvaliteten af det arbejde, der udføres.

Dialogen med branchens interessenter vil ikke kun være en årlig aktivitet i forbindelse med kvalitetssikringsrapporter som denne, men også foregå løbende. Der vil derfor blive indgået en systematisk dialog og erfaringsudveksling, som skal sikre det nødvendige fokus på kvalitet og at forbedringer løbende udbredes alle relevante steder i branchen.

Initiativ D: Revision af regelgrundlaget

Kvaliteten af energimærkningerne skal styrkes. Det er energimærkningskonsulentens ansvar, at udføre en korrekt energimærkning, mens Energistyrelsen gennem lovgrundlag, uddannelse (som beskrevet under initiativ E) og klar formidling skal sikre rammerne for, at forbrugeren kan få den ønskede kvalitet af energimærkninger.

Erfaringerne fra den eksterne kontrol og uddannelsesforløbet giver et indblik i faldgruberne, og det skal udnyttes til en forbedring af det regelgrundlag, som energimærkningsordningen bygger på. Det gælder specifikt energikonsulenternes daglige arbejdsredskab "Håndbog for Energikonsulenter". Heri skal energikonsulenten kunne finde retningslinjerne for energimærkning og svar på de spørgsmål og tvivlstilfælde, der må opstå i forbindelse med registrering og mærkning af en bygning.

"Håndbog for Energikonsulenter" er siden kvalitetssikringsrapporten fra 2011 udkommet i revideret form i juli 2012 samt igen i marts 2014. Ved sidstnævnte revision fik håndbogen status af bekendtgørelse for at have en tættere relation til EU-lovgivningen på området for energimærkning af bygninger. Næste revision af håndbogen vil træde i kraft primo 2016.

Revisionsarbejdet med håndbogen er derfor allerede i gang, og erfaringer fra denne rapport beskrevne initiativer vil blive inddraget. Håndbogen vil samtidig blive revideret i forhold til relevante ændringer i det kommende Bygningsreglement 2015.

Håndbogen er en bekendtgørelse, som findes online på retsinformation.dk. Der er tale om en pdf-version, der ikke er særlig brugervenlig i forhold til søgeord og afsnitsopdeling og energikonsulentens arbejde i marken. Der er behov for en onlineversion, som er enklere at slå op i og som giver et større overblik for brugerne. Derfor vil Energistyrelsen udvikle en ny digital version af håndbogen, som også kan vises på tablet eller smartphone. Dette vil øge brugervenligheden overfor energikonsulenter i felten og potentielt reducere fejl i energimærkningerne. Arbejdet forventes afsluttet i 2016.

Desuden vil Energistyrelsen gennemgå det øvrige regelgrundlag for ordningen for at sikre, at det ligeledes styrker kvaliteten af energimærkningerne. Revisionen forventes gennemført i 2015.

Initiativ E: Ny uddannelse med skærpede krav

Ved uddannelsesforløbet har Energistyrelsen mulighed for direkte kontakt til energikonsulenterne og kan her påvirke aktivt til et højere niveau hos konsulenterne.

Uddannelse og efteruddannelse af energikonsulenter har et nært forhold til den eksterne kontrol af energimærkningerne, da erfaringer fra kontrollerne viser, hvor der er behov for opkvalificering af konsulenterne.

Der er løbende fokus på at optimere uddannelsens kvalitet. Dette fokus vil som en naturlig følge af de seneste kvalitetstal, samt observationerne gjort i forbindelse med markkontrollerne, blive skærpet yderligere. Det gælder især undervisningen og beståelseskravene i forhold til de mest typiske og alvorlige fejl og mangler som "beregning af bygningernes klimaskærm", "opmåling af arealer" samt "viden om tekniske installationer".

Erfaringerne fra markkontrollerne samt de fokuspunkter, der kommer gennem dialogen med branchen, jf. initiativ C, vil indgå som et væsentligt grundlag for, hvor uddannelsen af energikonsulenterne kræver en forbedring og intensivering.

Energistyrelsen vil desuden undersøge muligheden for at skærpe optagelseskravene til energikonsulentuddannelsen.

Initiativ F: Forbrugervenlig energimærkeskala

Den nuværende mærkeværdi, som vises i form af et bogstav, er en nem måde til at forklare og synliggøre en bygnings energiforbrug på. Men hvis en bygnings energiforbrug ligger på grænsen mellem to bogstaver, kan selv små udsving i energiberegningen føre til et forkert mærke. Derfor har Energistyrelsen besluttet, at det nuværende energimærke skal videreudvikles, så det fremover er mindre sårbart overfor grænseværdier.

Tallet bag energimærket er det beregnede, totale energiforbrug i kWh pr. m² opvarmet areal. Energistyrelsen har vurderet at dette tal fremadrettet skal angives sammen med det resulterende energimærke med samtidig angivelse af grænserne for de andre energimærkeværdier.

Ved at angive det beregnede energiforbrug stilles der indirekte krav til energikonsulentens nøjagtighed i registreringerne og beregningen af energimærket, hvilket tilskynder til at udarbejde energimærkninger med større kvalitet. Samtidig er det vigtigt, at bygningsejeren får et billede af, hvor på skalaen mærket præcist er placeret, da en synliggørelse kan have en tilskyndende effekt til at foretage energiforbedringer.

Initiativ G: Brugertilfredshedsundersøgelse

I slutningen af 2015 vil Energistyrelsen gennemføre en undersøgelse, der skal vise brugernes tilfredshed med energimærkningen. Input fra brugerundersøgelsen skal benyttes fremadrettet i arbejdet med kvaliteten af energimærkning og formidlingen heraf. De vil indgå i uddannelsen af energikonsulenterne, fremtidige håndbogsrevisioner og andre steder i ordningen, hvor de kan skabe et kvalitetsløft.